مسئولیت متن و شکل بدوش نویسندۀ مضمون میباشد، عقیدۀ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

شهسوارسنګروال

۲۰۲۵/۱۲/۳۱

نکلونو کې تاریخ

۴مه کیسه،

لومړۍ برخه

کیسي پسي کیسه،

ډېیورنډ په څوکرښوکي،

ډیورنډ، له ستونزوډک میراث

له امیرعبدالرحمان خان نه ترطالبانو

دا چې په ۱۸۹۳ کال د ډیورنډ موافقه لیک د امیرعبدالرحمن او د بریتانوي هند له استازي ډیورنډ سره لاسلیک شو، (چې نه شو) څو لاملونه يې د پام وړ دي :

۱- په دې وروستيو کې یوه انګریز تاریخپوه ډیوېډ لاین د امیر په تړاو داسي کښلي دي:

" په عبدالرحمن خان، برتانویانو دومره فشار راوړی وه، چې له مخې امیر ته پېښي نه وې پاتي چې پرې درېدلی وی، مجبور وه، چې په سر ودربږي." دبېلګي په توګه :

- په کرښه د ۳۰ زره څواکونو ځاي پر ځاي کېدل.

- په میچنی کې مذهبي او قومي تاوتریخوالی.

- د شینوارو او اتمانزیو جګړې.

- په بدخشان کې د شغنان او روشان ستونزه.

- په راولپنډی کې د سردار محمد ایوب خان شتون.

۲. بیا هم د موافقه لیک پر وړاندي غبرګونونه را پورته شول:

- په وانه کې د مسېدو پاڅون چې د انګریزانو پوځي چونۍ يې وسوځوله.

- د وزیرستان د خلکو جرګې دپکتیا له والي سردارګل احمد خان سره ولیدل اوورته وي وېل موږداکرښه نه منو!

- د ملا نجم الدین اخون زاده په مشرۍ پاڅون.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼي پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکي په خیر و لولـئ

- په ۱۸۹۴ کال کې د عمراخان جنډول غبرګون.

- په ۱۸۹۵ کې د وزیرستان د خلکو برید.

- دا چې د دې کرښې په تړاو تړلېوښتنه نه ده شوی اوس هم نه کېږي.

۳. د برتانوي هند واکمن کرزن امیر حبیب الله خان وګواښه چې پر ۱۹۰۵ کال د ډیورنډ تړون، بیا لاسلیک کړي.

- کله چې موافقه لیک ګونګ وي نړیوال حقوقي ارزښت نه لري لکه فرنتیرلین Frontierline، باونډری لین Boundoryline، بارډر لین Borderline او د کنترول سیمه.

۴. ډګر جنرال فیض محمد خان هغه مهال په خوست کې دنده درلوده په ۱۹۴۶ کال د وزیرستان شاوخوا سیمو نه خلک راغلل ورته وې ویل، چې موږ د انګریزانو په چوڼیو افغان بیرغونه هسک کړیدی، راشئ خپله خاوره خپله کړی.

هغه وخت دفاع وزیر علی احمد خان وه، هغه وویل موږ دغه مسأله په دیپلوماتیکو هڅو حلوو.

۵. د پوهنې وزیر نجیب الله په ۱۹۴۷ کال په یوې رادیوي وینا کې وویل، چې له ۱۹۳۱ نه تر ۱۹۳۴ پورې څو وارې بریتانیه څخه وغوښتل شول چې بیله شوې خاوره ورکړي.

۶. محمد هاشم خان په ۱۹۴۵ کال د وزیرانو شورا کې یوه پنځه فقره ییزه مصوبه وکښله چې بیله شوې خاوره وروسپارل شي.

۷. شاه محمود خان امریکا ته په لاره په ۱۹۴۷ کال لندن کې له برتانوي چارواکو سره ولیدل، د پاکستان د جوړیدو اوازې وې، ده خپل سیال ته وویل، د دوی خاوره باید ورکړ شي.

۸. محمد نعیم خان د جون په میاشت کې ۱۹۴۷ کال په کابل کې د بریتانیا سفیر بهرنیو چارو وزارت ته وغوښته او ورته وې ویل له افغانستانه بیله شوی خاوره موږ ته وسپارئ.

۹. ګاندي وویل د جغرافیې په بدلون موافقی له مینځه ځی... هند هغه تړون لغوه کړ چې له ۱۹۴۷ کال دمخه بریتانیا سره لاسلیک شوی وه

(وګورئ د ازادی تړون ۷ مه ماده او دریمه فقره)

۱۰. د افغانستان ملي شورا(۷ مي دورې) او لوی جرګې په ۱۹۴۹ کال ټول تیر تړونونه لکه د هند په څیر لغوه اعلان کړل.

مثال: کله چې د ضیاءالحق په وخت اغاشاهی له وحیدالله عبدالله نه وغوښتل چې د تړون په رسمیت وپیژنی، نو هغه ورته د همدې لوی جرګې خبره وکړه، دغه مهال داود خان هم پاکستان کې وه.

۱۱. کله چې پاکستان جوړ شو په ملګرو ملتونو کې(۱۹۴۷ کال) د افغانستان استازي عبدالحسین عزیز مخالفت وکړ او ایران د بلوچستان په سیمه کې له پاکستان نه ۳۰۰ میله مربع ځمکه بیله کړه چې د انګریزانو په وخت کې لکه د ډیورنډدکرښې په څیر بیله شوې وه.

۱۲. پاکستان څو وارې له امریکا او ملګرو ملتو نه غوښتي چې په کشمیر کې د دوی او هند تر مینځ مینځګړیتوب وکړي، ولې د ډیورنډ د موافقه لیک په تړاو دغه خبره نه کوی. ولې د محمد رضا په منځګړیتوب دوالفقاربوټو او سید قاسم رشتیا او اعتمادي تهران ته لاړل خو بوټو دویم ورځ غونده ترک کره.

۱۳. په ۱۹۴۰ کال د دربار وزیر احمدشاه جان له برتانوي هند سره یو تړون لاسلیک کړ، چې افغانستان کولی شي د کراچۍ له لارې سوداګریزه توکي ولیږدوي، خو کله چې پاکستان جوړ شو، دغه تړون لغوه شو، او پاکستان وویل اوس موږ خپلواکه یو، تاسو دغه تړون له بریتانې سره لاسلیک کړی.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ